

Stortingets helse- og omsorgskomiteé
helse-omsorg@stortinget.no

Vår dato: 24.09.2018

Høringssvar NHO Reiseliv representantforslag dok. 8:216s (2017-2018) om at maksimalt antall prikker før inndragning av bevilling skal være åtte, ikke tolv.

NHO Reiseliv viser til representantforslag fra stortingsrepresentantene Olaug V. Bollestad, Kjersti Toppe og Nicholas Wilkinson om at maksimalt antall prikker før inndragning av bevilling skal være åtte, ikke tolv (heretter R-forslaget). NHO Reiseliv vil benytte anledningen til å komme med høringssvar til R-forslaget, og gir sine kommentarer under. Oppsummert er NHO Reiselivs hovedinnvendinger som følger:

1. R-forslaget undergraver ambisjonen om forutsigbare rammebetingelser for næringslivet i Norge, gjør en av verdens strengeste alkoholregelverk enda strengere, og vanskeliggjør det konstruktive samarbeidet med veiledning og dialog vi ser mellom myndigheter og utelivsbransjen flere og flere steder i landet.
2. R-forslaget medfører at svært mange arbeidsplasser, særlig blant unge og utenlandske arbeidstakere, står i fare for å forsvinne på kort varsel.
3. R-forslaget vil gjøre at flere førstegangsforeteelser medfører inndragning. Dette fratrar utelivsnæringen muligheten til å lære av sine feil, og gjør dermed oppstart og utvikling av nye konsepter i utelivsbransjen vanskelig.
4. R-forslaget gjør at flere seriøse aktører vil vegre seg fra å drive med uteliv og servering, og legger veien åpen for flere useriøse aktører med større utskiftning i marked.

Bakgrunn

NHO Reiseliv representerer 3000 medlemsbedrifter og er den største arbeidsgiver- og næringsorganisasjonen for reiselivet i Norge. I 2016 sto reiselivsnæringen for en verdiskaping på over 113 milliarder kroner. Reiselivsnæringen sysselsetter over 160.000 årsverk.

Svært mange av våre medlemmer driver innen serveringsbransjen, som er en viktig bransje for Norge. Tall fra SSB viser at omsetningen innen serveringsvirksomhet økte med 6,4 prosent i 2016 til 50 200 millioner. I sammen periode økte sysselsettingen med 4,2 prosent til 79 800. Antall foretak økte med 3,0 prosent, til 8 800. Serveringsnæringen, som inkluderer restauranter, barer, nattklubber og hotell står for mellom 10 og 12 prosent av det totale alkoholkonsumet i Norge. Det er også det stedet hvor man har størst grad av kontroll med hva og hvor mye som inntas. Næringen tilbyr en sosial møteplass, både i byene og i bygdene. Serveringsnæringen er en viktig del av bybildet, og er med på å skape levende byrom. Det er den næringen som ansetter flest unge, sammen med at det er den største integreringsnæringen viser rapporten "Utredning om serveringsnæringen" fra Nærings- og fiskeridepartementet i 2014. Senere tall bekrefter også dette.

Ennå ikke evaluert

Norge har allerede har et av verdens strengeste regelverk for alkohol og alkoholreklame. Det er heller ikke er lenge siden Alkoholloven ble revidert og endret. Det nasjonale prikktildelingssystemet trådte i kraft fra 1. januar 2016, og har med andre ord ikke fått fungere i mer enn to og et halvt år. NHO Reiseliv er i dialog med Folkehelseinstituttet som skal evaluere ordningen med prikkssystemet. Disse forteller oss at det er altfor tidlig å kunne si noe om effekten av prikkssystemet, og at forskerne som skal studere effekten av systemet ikke enda har fått data fra alle kommuner for det første året, altså 2016. Første evaluering vil trolig ikke være klar før i 2020 eller 2021. Det finnes i dag ingen god oversikt over hvor mange prikker som er utdelt i Norge siden prikkssystemet ble innført, heller ikke en oversikt over hva prikkene er utdelt for. Dermed blir det en forhastet konklusjon å endre regelverket før man i det hele tatt vet hvordan det fungerer. NHO Reiseliv mener det er svært beklagelig om man innfører en forutsigbar bransjestandard det ene året, for så å dramatisk innskrenke den det neste, og det før myndighetene kan si noe faktabasert om effekten av det første forslaget.

NHO Reiseliv minner om at innføringen av prikkssystemet gjorde at man fjernet muligheten til konkrete vurderinger i de enkelte tilfeller og stort bruk av skjønn ved inndragning av skjenkebevilling. Myndighetene valgte da også å lytte til bransjen da prikkssystemet ble innført, og økte, sammenliknet med det opprinnelige forslaget, hvor mange prikker som ville føre til at en bevillingshaver mistet bevillingen.

Gode lokale erfaringer med veiledning og dialog

R-forslaget reduserer også muligheten for både nye og erfarne aktører til å lære av sine feil. I utelivsbransjen er det mange unge arbeidstakere, stor utskiftning av personell og mange nye bedrifter. Det er en populær bransje å jobbe i og for mange er det en av de første jobbene man har eller den første bedriften man er med på å starte. Således må det være rom for feil og forbedring i denne bransjen. Det er urealistisk at utelivsbransjen vil drives uten feil og eller at ingen aktører får en eller flere prikker. En betydelig bedre tilnærming til utelivsbransjen er å bygge videre på det gode samarbeidet lokale myndigheter igangsetter flere og flere steder i Norge, for eksempel Salutt-prosjektet i Oslo eller "Trygt uteliv" i Haugesund. Derfor mener NHO Reiseliv at det mest effektive tiltaket for bedre overholdelse av regelverket, er at myndighetene oppfyller sin rolle som veileder i alkohol- og skjenkelovgivning. Veiledning er en betydelig bedre tilnærming til bransjen enn straff, og gir også en positiv læringseffekt i utelivsbransjen. Dette bidrar igjen vil bidra til bedre og flere seriøse aktører i bransjen.

NHO Reiseliv har i alle sine hørings svar i forbindelse med revidering av alkoholloven vært klare på at skjenking av alkohol til mindreårige bør være den foreteelsen som gir størst antall prikker, men det blir for strengt om dette skal medføre at man mister bevillingen ved første gangs foreteelse. Dokumentforfalskning og bruk av lånt legitimasjon blant mindreårige en økende utfordring for næringen. Næringen opplever at dette nedprioriteres av politiet grunnet mangel på ressurser, noe som også politiet sier selv. Det er et paradoks at skjenking til mindreårige grunnet bruk av falsk legitimasjon kan ende opp med ingen straff for dokumentforfalskeren, men bedriften kan få inndratt skjenkebevilling og tap av omsetning. Dette er til stor frustrasjon for næringen og NHO Reiseliv mener at dette nå må prioriteres av politiet.

Det er slik i dag at de prikker en bevillingshaver får, har den i to år. Dersom et utested skjenker en mindreårig, vil altså denne forseelsen som i dag gir åtte prikker henge ved utestedet i to år. Det betyr at utestedet kun er fire prikker unna en eventuell inndragning de neste to årene.

Det vil være svært beklagelig og potensielt svært skadelig for norsk utelivsbransje om dette forslaget blir vedtatt. Serveringsnæringen er preget av lavere lønnsomhet og produktivitet enn mange andre næringer. Særlig gjelder dette restauranter, puber og barer som vil bli direkte rammet av forslaget. Forslaget vil kunne føre til stengte dører over lengre tid i en bransje som allerede sliter med lav lønnsomhet. R-forslaget vil etter all sannsynlighet føre til at flere aktører i bransjen går konkurs med det videre resultat at verdiskapingen og sysselsettingen går ned. En medfølgende konsekvens av en hurtigere inndragningstakt vil være større gjennomtrekk av virksomheter. Dette gir igjen en større utfordringer for kommunene med tanke på deres løpende relasjon og veiledning overfor næringen, siden all læringseffekten av de feil som har blitt oppdaget faller bort.

Med vennlig hilsen

NHO Reiseliv

Kristin Krohn Devold

Administrerende direktør

Ole Michael Bjørndal

Næringspolitisk fagsjef